

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

In Festo S. Michaelis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO S. MICHAELIS
ARCHANGELI.

CONCIO PRIMA.

Angeli eorum, semper vident faciem Patris mei, qui ^{Textus.}
in caelis est. Matth. cap. 18.

S. Archangelus Michael, maximus inter ^{Thema.}
Angelos Christianorum Patronus est,

S. Mater Ecclesia thema meum omnium primò confir- ^{Exordium.}
mat: Hic est Michael Archangelus, Princeps militia An-
gelorum, cujus honor praestat beneficia: constituit te Do-
minus ad omnes animas suscipiendas. Venit Michael Arch-
angelus cum multitudine Angelorum, cui tradidit Deus animas
Sanctorum, ut perducatur eas in Paradisum exultationis. Patres ^{SS. Patres.}
audiamus: Omnes Angeli ejus nos adjuvant, vel orando, vel bo- ^{S. Augustin.}
na suadendo, vel daemones arcendo, potius tamen hoc dicitur de
Michael. scribit S. Augustinus lib. 1. de Civitate Dei. Cum An-
gelis suis non cessat die noctuque praeliari contra Draconem illum,
qui dicitur Diabolus, pro Ecclesia orando, adjuvantia adminis-
trando, bona desideria inspirando, impetum Daemonum reprimendo. ^{S. Bruno.}
de S. Michael scribit S. Bruno Sermone de S. Michael. Per-
pulchrè S. Laurentius Justinianus Serm. de S. Michael: Non
abs re S. Mater Ecclesia illum honorat, quem sui specialem, & pro- <sup>S. Laurentius
Justinianus.</sup>
prium novit esse custodem, assiduum intercessorem &c. defendit
humiles, pudicos diligit, custodit vitam, regit in vita, perducit
ad patriam. Constat, quia S. Michael Princeps est omnium usque
in finem

Rupertus
Abbas.

in finem seculi, qui verbum Dei credunt, & consententur. inquit Rupertus Abbas de victoria verbi lib. 1. cap. 18. & iterum lib. 7. in Apocalypsi. Princeps noster dicitur, & est, Princeps in prelio, Princeps in orationis suffragio, usque in finem mundi, Princeps iste principatur populo Dei. Multa sunt nimis, & plura, quam ut presenti loco commemorare patiatur tenor propositi nostri, quæ per mysterium Principis huius facta sunt, sicut Scripturis sanctis continetur, ex quibus omnibus magnus iste Princeps, quia per ipsum disposita sunt, sortitus est nomen Michael, quod interpretatur: quis ut Deus? Quid enim aliud hoc nomine innuitur, nisi quia qualia per ipsum facta sunt, nemo facere possit, nisi Deus. Ubi prospera promittuntur, & propitiatio, vel expiatio necessarius est, Michael dirigitur. Consonat S. Gregorius hom. 34. in Evang. Quoties mira virtutis aliquid agitur, Michael mitti prehibetur, ut ex ipso actu & nomine detur intelligi, quia nullus potest facere, quæ facere prevalet Deus. S. Michael ipse est prepositus specialiter, & Patronus Ecclesiæ militantis. Uti imploratus prius S. Spiritus gratiâ Conceptibus deducam.

S. Gregorius.

CONCEPTUS I.

Confirmatio.

Stupenda sunt beneficia, quæ S. Michael Archangelus olim Synagogæ Judæorum contulit; Archangelus Michael fuit, qui unâ nocte 185. millia Assyriorum militum interfecit, Jerosolymæ afflicto civis liberando, superbum Sennacherib humiliando. 2. Regum c. 19. Factum est igitur, in nocte illâ venit Angelus Dei, & percussit in castris Assyriorum 185. millia. Archangelus Michael fuit, qui Machabæis in auxilium venit in tot occurrentibus necessitatibus, illis adversus religionis, divinique cultus persecutores, gloriosissimas victorias impetrando: *Et nunc Dominator cælorum, mitte Angelum tuum bonum ante nos, timore, & tremore magnitudinis brachii tui, ut metuant, qui cum blasphemiam veniunt adversus sanctum populum tuum.* 2. Machab. cap. 11.

cap. 15. Archangelus Michael subvenit contra vim Heliodori, quo minus ærarium Ecclesiæ asportaret: *Apparuit autem illis quidam equus terribilem habens sessorem, optimis operimentis adornatus. Ipseque cum impetu Heliodoro priores calceos elisit, qui autem ei sedebat, videbatur arma habere aurea.* 2. Machab. S. Archangelus Michael confortavit, & vires tribuit Judithæ, ut Holoferni caput victrix amputaverit, obsidionem Bethulæ solverit; *Custodivit me Angelus ejus, & hinc euntem, & ibi commemorantem, & inde huc revertentem.* Judith cap. 13. Sanctus Archangelus Michael Danielem in lacu leonum contra famelicos tuetur leones: *Misit Angelum suum, & conclusit ora leonum, & non nocuerunt mihi.* Danielis cap. 6. Archangelus Michael custodivit tres pueros in camino ignis ardentis, ne à flamma læderentur: *Angelus autem Domini descendit cum Azariâ, & sociis in fornacem, & excussit Angelus flammam ignis de fornace, & fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem, & non tetigit eos omninò ignis, neque contristavit.* Daniel. cap. 3. Ita de S. Michael scribit S. Panthaleon Diaconus, & totum confirmat Daniel cap. 12. *Consurgat Michael Princeps magnus, qui stat pro filiis populi mei.* Quantus olim S. Michael Patronus fuit in Synagoga, tantus nunc est auxiliator, adjutor, defensor, & Patronus in populum Catholicum, rectè & verè credentem: S. Michael defendit nos in prælio, contra Barbaros & infideles, ut cant. Ecclesiæ: *Quo custode procul pelle, Rex Christe piissime, omne nefas inimici.* S. Michael fugat Dæmonis astus, & noxia, dum vivimus super terram; unde à Sophronio intitulum: *Dæmonum exterminator.* Et S. Bruno Serm. de S. Michael habet: *Cum Angelis suis non cessat S. Michael die noctuque præliari contra Draconem illum, qui est Diabolus.* S. Michael specialiter assistit in agone animabus nostris: *Venit Michael cum multitudine Angelorum, cui tradidit Dominus animas Sanctorum, ut perducatur eos in Paradisum exultationis.* S. Michael nobis patrocinatur ad tribunal divinum: *Signifer S. Michael representet eas in lucem sanctam. Libera eas de ore leonis, & profundo lacu.* S. Michael

chael & fructuum terræ copiam à Deo nobis exorat, teste Panthaleone: *Fertilitatem fructuum terra suppeditat; Angelus pacis Michael ad istam cœlitus mitti rogitamus aulam, nobis ut crebro veniente crescant prospera cuncta.* Verbo: *Ubi prospera promittuntur, & propitiatio vel expiatio necessaria est, Michael dirigitur.* inquit Rupertus lib. 5. in Apocalypsi. In specie videmus, Psalmista regius Ps. 33. canit: *Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos:* Septuaginta, pro immitet, legunt: *castra metabitur:* quis est ille Angelus, qui immitet in circuitu? qui castra ponit? ut Dux & Princeps militiæ, ex omni parte, undequaque vigilias in bonum Christianitatis ordinat, & disponit? respondet Diaconus Panthaleon, esse S. Michael: *Michael qui versatur in cœlis, & ætherem obiit tanquam pernix fulgur, & universam, qua est sub cœlo, terram uno momento pervadit.*

CONCEPTUS II.

Adam è Paradiso expulsus non legitur amplius peccasse: quis astitit Adamo, quod tam timoratam posthinc vitam, poenitentiam interruptam, continuaverit? Dein Adam per lapsum, omnem gratiam perdidit, quis ergò Adamum docuit, & de necessariis quoad cultum Dei, quoad labores manuum, instruxit? non homo hic pædagogus erat, quia nullus præter Adam, & Evam exstitit: ergò Angelus, Adæ infelicis, ductorem, rectorem, instructorem egit? & quis ille Angelus? citatus Panthaleon vult fuisse S. Michaelem Archangelum; *Archangeli Michaelis susceptionibus, & monitis instructus Adam, & ligone terram fodiens, & sudore, labore frugaliter nutritus, non fuit amplius seductus ab hominis inimico, nec Dei hoste.* Vide, inquit S. Bruno Serm. de Sancto Michael: *Quantas gratias B. Michaeli Archangelo debemus, à quo Angelos accepimus nobis ministros ad custodiam ordinatos.*

CON.

CONCEPTUS III.

Zacharias cap. 2. describit visionem: *Vidi per noctem, & ecce vir ascendens equum rufum, & ipse stabat inter myrteta.* Quis est ille vir? & cur stat inter myrteta? Virum fuisse Angelum, ipse Propheta indicat: *Dixit ad me Angelus.* Theodori & Lyrani expositio est, hunc Angelum in specie fuisse Archangelum Michaellem: sed cur inter myrteta apparet? & se videndum præbet? Myrtus semper viret, viredo consolationis, & bonæ spei est symbolum: Myrtus & Romanis boni augurii arbor erat, non nisi prospera, & felicia portendere affirmantes; inter myrteta ergo apparet S. Archangelus Michael, verè credentium indeficiens, & optimus consolator, studens sine intermissione, bona prospera, & felicia Christianis procurare, deferre, ac nunciare. *Ubi prospera promittantur & propitiatio, vel expiatio necessaria est, Michael dirigitur.* inquit S. Bruno in cap. 5. Apocalypsi.

CONCEPTUS IV.

S. Joannes Evangelista cap. 8. narrat, se vidisse Angelum ante Altare cum thuribulo aureo: *Angelus venit & stetit ante Altare, habens thuribulum aureum, & data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus Sanctorum omnium super Altare aureum, quod est ante thronum Dei.* Per hunc Angelum intelligi S. Michaellem, docet S. Dionys. Carthus. *Aptius videtur, ut Angelus iste intelligatur Angelicus Spiritus Ecclesia præsidens, scilicet Michael, quia nunc Princeps exstat Ecclesie, sicut olim Synagoga.* Per incensa multa, intelligi multas preces & suffragia, docet citatus textus, S. Michael Archangelus in manu tenet thuribulum aureum incensorum, sine intermissione orat & rogat pro Christianitate, ut Altissimus noxia cuncta abigat, prospera tribuat: audiamus verba Carthusiani: *Iste Ecclesiam visitat, & ante ejus Altare stat, habens thuribulum aureum, id est, charitatem præcipuam ad fideles, per quam spiritualia eorum sacrificia colligit, Deoque offert.* Optimè S. Augustinus lib. 1. de Civitate

tate

tate Dei. *Omnes Angeli ejus nos adjuvant, vel orando, vel bona suadendo, vel Demones arcendo, potius hoc tamen dicitur de Michael.*

CONCEPTUS V.

S. Lucas cap. 22. de Salvatore nostro agonizante narrat: *Apparuit autem illi Angelus de caelo confortans eum.* Carthusianus, & Bonav. lib. meditat. vitæ cap. 15. *defendunt hunc Angelum, fuisse S. Michaelem tunc Principem Synagoga: verba sunt Dionysii.* S. Bonav. sic scribit: *Cum autem sic orat anxius Dominus JESUS, ecce Angelus Domini Princeps caelestis exercitus Michael apparuit confortans:* Syriaca lectio habet: *confirmans eum:* In quo Archangelus Christum confortat, & confirmat? viderat naturam humanam Christi, ob instantem mortem, gravissimè tentatam, & anxiatam, tristem, & mœstam, adeò ut si possibile esset transire hunc calicem, tam horribilem mortem, Christus optaret, & precaretur: *Pater, si possibile est, transat à me calix iste;* cum nunc Archangelus Michael sciret ac nosceret ex decreto divino, per mortem Filii Dei, perditum hominem redimendum esse, ut omninò redemptio ac salus humani generis opere compleretur, homo redimeretur, advolat S. Archangelus Michael, agonizanti, anxio, tristi Salvatore, ne mortem instantem, & gravia tormenta metueret, sed animosè amplecteretur, sustineret, animat, roborat, confortat, confirmat. Ita perorat Josephus Mansius in Festo S. Michaelis disc. 3. num. 7. *Salutem nostram amavit S. Michael, qui Christum in horto anxium, & pro peccatis nostris agonizantem animavit, & ut pro redemptione nostrâ sanguinem suum effunderet, strenuè cohortatus est.*

CONCEPTUS VI.

Dum Christus Dominus gloriosus è sepulchro prodixisset, narrat S. Matth. cap. 28. *Ecce terra motus factus est magnus, Angelus autem Domini descendit de caelo, & accedens revolvit lapidem,*

dem &c. dixit mulieribus, surrexit &c. citò euntes dicite discipulis ejus. Ex multorum sacrorum interpretum non improbabili opinione disco: quod quotiescunque in Sacra Scriptura Angeli alicujus fit mentio non adhibita nominis ejus specificatione, per talem Angelum S. Michaellem per antonomasiam semper intelligi, maximè si de insigni aliqua talis Angeli operatione fit mentio: cur nunc cum tanto impetu, inquam terræ motu, Archangelus Michael in resurrectione Christi descendit? cur lapidem ipsemet revolvit? non quæsitus, dixit: resurrexit? citò Apostolis nunciari hortatur? dicam quod sentio: Eveniunt fortunatissima nova, fidelis & amans Cæsaris, Dux & Princeps ipsemet, in persona propria velocissimè accurrit, tam fortunata nova annunciat: fortunatissima pro Christianis hæc erant novalia, surrexit Christus, redemptum est genus humanum, Adæ debitum solutum est, liberatus est infelix homo, ex sclavo Dæmonis, evasit in hæredem Dei, ô novalia gaudiosa! prospera & fortunata! cum impetu ergò, quàm velocissimè ipsemet Archangelus Michael, Princeps Angelorum, de cælo descendit, humano generi redemptionem significat, & intimat: non quæsitus ait: resurrexit, non rogatus lapidem revolvit, ac instat: dicite discipulis ejus. Quis ex hinc non percipiat, non intelligat, quantum S. Michael humano generi, ac in specie verè credentibus, patrocinetur; quantum foveat, ac amet.

Hortor ergò omnes Christianos cum S. Laurentio Justiniano *Epilogu.*
 Serm. de S. Michaele: *Agnoscant singuli, agnoscant omnes, prote-*
ctorem suum, illius laudibus efferant, frequenter sollici-
tent precibus, devotione inclinent.
 Amen.

Pars II.

(M)

IN FESTO

 IN FESTO S. MICHAELIS
ARCHANGELI.

CONCIO SECUNDA.

Textus. Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. Psalmo 90.

Thema. Cuivis homini à Deo datur Angelus custos, qui verè boni sunt amici, quia in necessitate juvant, & assistunt.

Exordium.

Uivis homini à Deo liberalissimo, Angelum attribuit, qui eum custodiat, foveat, proteget; patet Scripturae textibus: *Ecce ego mittam Angelum meum, qui praecedat te, & custodiat in viâ, & introducat in locum, quem paravi.* Exodi 23. *Immitet Angelus Domini in circuitu timentium eum, ut eripiat eos.* Pl. 33. *Angelus suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* Pl. 90. *Omnes sunt administratorii Spiritus in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis.* Paulus ad

ss. Patres. Hebræos cap. 2. *Consolatissimè S. Patres: Magna dignitas animarum, ut unaquaque habeat, ab ortu natiuitatis in custodiam sui Angelum deputatam, inò plures.* scribit S. Hieronymus in cap. 23. *Math. Magna beneficia tua, Domine, quibus nos honorasti, dans nobis Angelos tuos in ministerium nostrum, dederas nobis, quidquid caeli ambitu continetur, & quasi parum reputas hac, quae sub caelo sunt.* ita zelosè S. Augustinus in Soliloquijs cap. 27. *Adest unicuique nostrum etiam minimo, qui sunt in Eccl-*

Ecclesiâ Dei, Angelus bonus, Angelus Domini, qui regat, qui mo- Origenes.
 neat, qui gubernet. tradit Origenes hom. 66. in Genes. Angeli
 hi custodes verè boni nostri amici sunt, quia in necessitate vel
 maxime iuvant. Angeli ad nos habent pietatem, quia respici- S. Vincentius
 unt nos per fenestras, & quando vident nos in periculis, & mi- Ferrerius.
 ferius, veniunt ad defendendum nos. docet S. Vincentius Fer-
 rarius Serm. 7. Dom. 5. Adv. Angeli dirigunt vias nostras, tol-
 lendo nocumenta, que magis accidere possunt. inquit Abulensis in Abulensis.
 Genes. cap. 24. Non est omninò, ne vel in viâ aliquod offen-
 diculum patiatur, illi nempe viam parant Angeli sancti. sic lo-
 quitur S. Bernardus Serm. in Psal. qui habitat &c. & iterum
 Serm. 4. super illud; accesserunt Angeli: Adsunt tibi Angeli, S. Bernardus
 non modò presentes tecum, sed etiam pro te adsunt, ut protegant,
 adsunt, ut profint. Propter nos, inserviunt nobis, miserentur
 enim sortem nostram, videntes periculum nostrum, & laborem S. Thomas à
 villa nostræ, qui conspiciunt nos in magno discrimine positos, in Villa Nova.
 medio scilicet, inter gloriam, & gehennam, quibus aut perpetuò
 regnandum est, aut ardens, & tanto discrimine obnoxios,
 omni sollicitudine curant in bonam partem deflectere. docet S.
 Thomas à Villan. Conc. 2. de S. Michael. Castra Dei hac
 sunt, quia ad modum castrorum nos manent, qui sumus faci-
 les ad seducendum, fragiles ad resistendum, debiles ad operandum, S. Bonavent.
 & ideo occurrunt nobis tanquam potentissimi coadjutores. scribit tura.
 S. Bonaventura apud Mansi disc. 1. n. 4. Assidua vigilantia
 comitantur nos in periculis, in laboribus, in infirmitatibus, in S. Laurentius
 negotiis, in itineribus, semper adhortantes ad bonum, detestan- 7. Jimantus.
 tes malum, protegentesque à malo. ita S. Laurentius Justini. cap.
 7. de obedientia. Isti sunt, per quos sustentamur, per quos in
 mari, & in terrâ iuvamur, per quos corpore & mente illumina S. Augustin.
 mur, per quos in tribulationibus, & angustiis consolamur, per
 quos ab infirmitatibus frequenter liberamur. scribit S. Augusti-
 nus Serm. 46. ad fratres. Imploratâ S. Spiritus gratiâ C. nec-
 plus placeant.

CONCEPTUS I.

Confirmatio.

Christus Servator noster de Angelo custode ad Apostolos perorans, parvulum puerum in medio eorum statuit: *Advocans JESUS parvulum, statuit in medio eorum:* & sermonem concludit: *Dico vobis, Angeli eorum semper vident faciem Patris mei, qui in caelis est.* Quisque etiam adultus & senex Angelum habet tutelarem, qui eum protegit, fovet, custodit: Petrus senex, & canus erat, dum de carcere liberatus adstat ad januam, Collegii Apostolici conventus fidelium asserit, non est Petrus, *Angelus ejus est.* Actor. 12. Si nunc quisvis mortalis, non tam pueri & infantes, sed etiam viri, cani, & senes, Angelum custodem habent, cur Christus de hoc tutelari Angelo agens ac loquens, rectè puerum, parvulum, ac impuberem, & non potius virum adultum, vel planè senem decrepitem in medium producit, ac statuit, addendo: *Angeli eorum semper vident faciem Patris.* Cur rectè parvulum puerum statuit in medio eorum, inquires: *Angeli eorum:* Quaestioni respondeo: parvuli, impuberes, vel maxime ductore, instructore, custode indigent, dum ob corporis debilitatem, dum ob rerum agendarum, periculorum fugiendorum imperitiam; parvuli ob naturæ teneritatem, intellectus simplicitatem, ac morum ineptitudinem, plurimis ac maximis periculis subiecti sunt; adulti ac senes ob naturæ vires, intelligentiam, prudentiam, morum gravitatem, non adeò, ac extremè periculis ac infortuniis subiecti sunt, fortitudine enim vincere, prudentià evitare gravissima possunt pericula animæ, ac corporis; non ita infirmi, debiles, inepti parvuli; Christus ergò de Angelo custode differens, inquit: *Angeli eorum:* parvulorum inquam, perque hæc verba indicat; quàm boni amici, fideles adjutores sint Angeli, nempe ubi periculum manifestius, gravius damnum, major miseria homini imminet, ibi vel maxime adjuvant, patrocinantur, assistunt, fovent, & protegunt. Audiatur S. Hilarius in p. 129. *Angelis non eget natura, sed imbecillitas nostra, nil eorum, qua agimus, ignorat Deus, sed insantia nostra ad erogandum, & promerendum hos tales desiderat oratores.*

CON-

CONCEPTUS II.

Canticorum 7. narrat facer textus: lectulum Salomonis circumstare plurimos fortes: *En lectulum Salomonis circumstant sexaginta fortes.* Qui sunt illi fortes? & cur lectulum in tantâ copîâ circumstant? respondeo ad utramque quæstionem: S. Ambrosius lib. de Virgin. per hos fortes, intelligit sanctos Angelos: per lectulum intelligo statum hominis afflictum, ac miserum, ut infirmitatem, debilitatem, virium lassitudinem, animi mœrorem ac tristitiam, his enim in casibus vel maximè lectulus tenetur, & premitur; ad lectulum ergò in copîâ adsunt S. Angeli, perquàm optimi amici, in copîâ, indefinenter vel maximè assistunt, juvant, fovent, patrocinantur, in corporis vel animi miseris, necessitatibus, angustiis, ac periculis. *Totum quantum ad nos officium Angelorum est, ut defendant nos à malo, & conservent nos in bono.* inquit Abbas Cellens. lib. de mystica expof. tabernaculi.

CONCEPTUS III.

Isaias cap. 6. vidit Angelos sanctos sex alis ornatos, alas habebant in capite, alas in pectore, alas in pedibus: *Seraphin stabant super illud, sex ala uni, & sex ala alteri, duabus velabant faciem ejus, & duabus velabant pedes ejus, & duabus volabant;* quid alæ ad caput? ad corpus, & ad pedes significant? S. Dionysius Areopagita lib. 6. de cœlesti Hierarch. per alas ad caput intelligit alicujus rei initium, & principium, per alas ad corpus, rei alicujus medium, seu partem dimidiam, per alas ad pedes, intelligit finem, & exitum. Alæ tot in Angelis, velox eorum indicat auxilium, subsidium ac patrocinium, S. Angeli velocissimè nobis subveniunt, tam in principio, in nativitate jam nostrâ, quam in medio cursu annorum nostrorum, quàm in fine, & termino, seu exitu vitæ nostræ, adjuvant in initio, in medio, & in fine; *movent alas custodia sua in favorem, & obsequium nostrum, in principio, medio, & termino vita nostra.* Verba sunt Dionysii Areopag.

(Mm) 3

CON-

CONCEPTUS IV.

Angeli non dicuntur sedere; sed stare ante thronum Dei, sic Job. cap. 1. *Quodam die venerunt filii DEI, ut adstiterent coram Domino: Cur stant in caelis Angeli? Quid tandem est, cur Angeli quotidie assistentes indicantur? Querit S. Chrysostomus in cat. Ita Deo assistentes dicit ipse JESUS, Dei vultum intuentur: Semper vident faciem Patris mei, qui in caelis est: Matth. cap. 18. Cur tam fixè ac indefinenter Dei vultum contemplantur? respondeo ad utramque quaestionem: S. Augustinus in Psalmum 109. docet: Stare Advocati munus est. Stant ergo Angeli in caelis, apud Deum pro nobis rogant, sollicitant. Faciem Dei Patris speculum dixeris, in quo quid circa creaturam geritur, momentò in spiritu videtur; faciem ergo Dei Patris semper inspicunt, nostras miseras & pericula inibi dum agnoscunt, perspiciunt, sine morâ Deum precantur, Deum rogant, mala omnia & pericula clementissimè avertat, bona indulgeat, & tribuat. Ita S. Chrysostomus in Catena: *Ad sunt, ut inspiciant essentia divina speculum, in eoque nostras contuentur miseras, ut intelligamus, quod rebus nostratibus semper invigilantes consulunt.* Preclare S. Laurentius Justinianus Serm. de Euchar. *Ne nos in hujus peregrinationis naufragio periclitemur, præbent consilia salutaria, deprecantium orationes perferunt, coram Deo offerunt vota, supplicationes impetrant, reportant gratiam.**

CONCEPTUS V.

Genesis cap. 7. narrat sacer textus: Postquam Noë se cum suis in Arcam salvâisset, & jam jam aquæ super terram invaluissent, Deum in propriâ personâ, Noë in Arca, foris, & ab extrinseco inclusisse: *Inclusit eum desoris: cur ipsamet Majestas divina in augustissimâ præsentia Noë ocludit? cur hoc officium, ac munus non Angelis committit? Constat Deo summa commiseratio, amor, ac sollicitudo, quam erga nos homines maximè in periculis &*

lis & miseris constitutos, Angeli habent, & retinent, ac portant; diluuium jam universam terram repleverat, aquæ super omnes colles & montes prominebant, lamentabili ejulatu homines super asseres & trabes semimortui denatantes, auxilium, misericordiam precabantur, ac invocabant; commississet nunc DEUS clausuram arcæ Angelis, & hi vidissent confisos tutela suæ tantis in periculis constitutos, tam lamentabili voce misericordiam invocantes, summâ curâ adlaborassent S. Angeli, suos clientes ab interitu salutare, Arcæ januas aperire, referare, in Arcam detrahere, ab interitu liberare: ut ergo omnem adiutorii occasionem erga homines Deus Angelis eriperet, ipsemet Deus Arcam de foris clausit, & referavit: *Inclusit eam Dominus de foris*; non Angelis commisit clavim ad Arcam; *ne indiscretâ pietate commoti, aliquem introducerent.* subscribit S. Chrysostomus.

CONCEPTUS VI.

Egressis filiis Israel ex Ægypto in terram promissam, optimus Deus in viâ ducem & comitem mandat Angelum, qui iter demonstraret, ac populum cautè deduceret, de hoc itineris duce Angelo narrat sacer textus Exodi 14. *Tollensque se Angelus Domini, qui præcedebat castra Israel, abiit post eos, & cum eo pariter columna nubis; priora dimittens post tergum stetit.* Notare libeat; quia Angelus jam præcedebat castra, jam castra Israel sequebatur: jam à facie, jam à tergo, Angelus, custos fidelis aderat: quod castra Israel præcedebat, & anteibat facile capio: Dux erat Angelus viæ, & itineris, præcedit ergo, viam demonstrans, iter dirigens; sed ad quid stationem suam deserit, non jam Israel præcedit, sed à tergo sequitur? *priora dimittens, post tergum stetit.* Ad quid à tergo sequitur? à tergo imminabant populo Israeli ingentia pericula; Pharaon Rex cum instructissimo, ac numerosissimo exercitu insequitur Israelitas: *Funxit ergo currum, & omnem populum assumpsit secum, tulitque sexcentos currus electos, & quidquid in Ægypto carruum fuit, & Duces totius exercitus.* Exodi 14. Angelus ergo stationem deserit, qui præcedebat, & quasi ad mare rubrum à fronte filios Israel tutos ac se-
curos

curos locaverat, ad tergum filiorum Israel retrocedit, ubi maximum periculum ingruerat, se convertit, hoc grande periculum avertens, impediens, eludens. Sic concludit Oleaster hic: *Ambulavit post eos, ut metum Israelis auferret, prohibendo accessum Pharaonis ad populum.* Tam boni sunt amici sancti Angeli custodes, ubi periculum maximum imminet, eo in adiutorium & auxilium se vel maximè convertunt, & advolant. *Angelus te pramunit à fronte, & à tergo te custodit, & nihil incustoditum relinquit.* concludit Sanctus Ambrosius in Psalmum 33.

CONCEPTUS VII.

Petrus devinctus detinebatur in carcere, qui inter duos milites detentus dormiebat, hunc vinctum excitat Angelus, salvum, & incolumem è carcere educit: prima fronte Petro videbatur quasi somniaret: *Existimabat se visum videre; transientes autem per primam & secundam custodiam, venerunt ad portam ferream, quæ ducit ad civitatem, qua ultrò aperta est eis, &c. & Petrus ad se reversus dixit; nunc scio verè, quoniam misit Dominus Angelum suum.* Actorum 12. Liber nunc è carcere Petrus, venit ad domum Mariæ, matris Joannis, qui cognominatus est Marcus, ubi erant multi congregati & orantes, pulsante autem eo ad ostium januæ, processit puella ad videndam &c. & si cognovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, sed intracurrens nunciavit, stare Petrum ante januam: at illi dixerunt ad eam, insanis &c. *Angelus ejus est.* Hic quaero, unde Petrus, qui primâ fronte, quod factum est somnum judicavit, tandem Angelum adiutorem affirmat: *Nunc scio verè, quia misit Deus Angelum suum.* Unde, ex quibus motivis argumentatur esse Angelum? Item, congregati in domo Mariæ, matris Marci, unde affirmant, ad januam qui pulsât, non est Petrus, sed Angelus ejus est? respondeo: in summa, & extrema necessitate, ac vitæ periculo constitutus erat Petrus, inter duos milites, vinctus catenis duabus, cras ad supplicium educendus, è tanto periculo ut se sal-

vum

vum vidit Petrus, ut salvum & liberum Petrum esse inaudiunt fideles congregati, indubiè concludunt: *Angelus ejus est.* Angelus juvavit, liberavit: quò major enim necessitas, eò magis adsunt, adjuvant hi optimi amici, Angeli custodes: audiamus doctissimum Fernandez in Genes. cap. 23. *Tunc Angelum esse à tempore conjectabant, est Petrus in carcere, periclitatur vita, mortem expectat, ergò Petri Angelus est, ut periclitanti opem ferat, vinculum liberet, & à mortis faucibus eripiat, vigilat Angelus, & circumcursat.* O verè amicum bonum! ò amorem! ò commiserationem!

Hortor ergò, cum S. Bernardo Serm. de Angelis: *Simus de-* *Epilogus.*
voti, simus grati tantis custodibus, redamemus eos quantum pos-
sumus, quantum debemus, affectuosè tanquam futuros aliquan-
do cohæredes, & nostros interim actores, & tutores à Pa-
tre positos, & prepositos nobis.
 Amen.

IN FESTO S. MICHAELIS
ARCHANGELI.

CONCIO TERTIA.

Textus. Angeli eorum semper vident faciem Patris mei, qui
in caelis est. Matth. cap. 18.

Thema. Summo zelo, & charitate S. Angeli nobis
patrocinantur.

Exordium,

Angelos alatos se conspexisse describit Isaias cap. 6.
Academicus Angelo alato subscribit: *Amor* addidit
alas; alae promptitudinis animi effectus signant;
amor immensus, quo nobis S. Angeli addicti sunt, ac
facit eos alatos, zelosissimos, affectuosissimos, ac

Patres.

promptissimos erga nos. Audiamus Patres: *Vide quanta sit An-
gelorum charitas, qui in caelo empyreo creati, tanquam in loco
sibi convenienti, & apto divinae contemplationi, pro divina de-*

S. Bonavent.

*dentia, & charitate ad proximum, habitant nobiscum in terra,
in loco obscurissimo, si caelo empyreo comparatur.* scribit S. Bona-
ventura Serm. 1. de Angelis. *De excelso caelorum habitaculo,
ad consolandos, visitandos, & adjuvandos nos, attrahit superem-*

S. Augustin.

nens charitas Angelos. ita S. Augustinus tom. 9. cap. de dili-
gendo Deo: & Serm. ad fratres: *Ipsi sunt, qui pro nobis contra
demonas pugnant, & victoriam obtinent, ipsi sunt, qui valde nos
diligunt.* Angeli boni prouiores sunt ad adjuvandum, quam

Abulens.

*Demonas ad infestandum, aliqui Demonas nunquam cessant ad
infestatione hominum usque ad mortem, ergo neque Angeli custo-*
des cessant aliquando in custodia hominum. docet Abulensis
quasi.

quasi, 69. in cap. 18. Matthæi. *Semper suadent bona, ad orandum provocant, excitant ad compunctionem & fletum, Dei scientiam ingerunt, timorem filialem docent, pacificant mentem, cogitationes ordinant, spei infundunt dulcedinem, occulta pandunt, custodiunt unitatem, legis instruunt observare mandata, obtemperare Deo, subesse majoribus, pacem diligere, humilitatem sectari, & cuncta odisse, quæ norunt repugnare virtuti.* ita S. Laurentius Justinianus cap. 16. de vitâ solitaria. *Propter nos laborant, circa nos curstant, hoc est, eorum ministerium propter nos in omnes partes mitti.* S. Chryostomus hom. 3. ad Hebræos. *Mirâ humilitate nobis condescendentes, omnem exhibent sollicitudinem, ut tandem cohæredes, & consortes ipsorum efficiamur in cælis.* S. Joannes Damascenus lib. 2. fidei orthod. cap. 3. *Fidelis Paranympus* (de Angelo custode loquitur S. Bernardus Serm. 1. de Angelis) *discurrit medius inter dilectum, & dilectam, vota offerens, & referens dona, excitat istam, placat istum. Angeli nostros sudores, non suos, nostras, non suas lachrymas offerunt Deo, nobis quoque ejus munera referunt. Et iterum: Ipsi amant nos, quia Christus nos amavit. Et Serm. 77. in Cantica habet: Bene tecum agitur in loco peregrinationis tuæ, de cælo, de terrâ, venit tibi auxilium; qui custodiunt te, non dormitant, neque dormiunt custodes tui, Angeli sancti, vigiles tui Spiritus. Tandem concludit Bernardus Serm. 2. in Vigilia Nativitatis: Quantum putatis, desiderant cives cælestes instaurari civitatis suæ ruinas? quomodo discurrunt medii inter vos & Deum, fidelissimè reportantes ad eum gemitus nostros, & ipsius gratiam nobis devotissimè reportantes. Plane non dedignabuntur, ut simus eorum socii, quoniam ubique instruunt, in cunctis nos protegunt, nostrum adventum expectant ad cælum, & sede paradisi nos replere affectant, ipsi sunt sanctissimi Spiritus, qui nobis dormientibus custodes assistunt. Quis existimet, quantâ charitate & curâ circa commissos sibi vigilant, quomodo torpen-*

Richardus à S. Victore. *tes excitant, & sollicitos atque ferventes amplius accendunt: quomodo hinc mala excusent, inde bona divino conspectui representent, quomodo defendant, aut his gratiam obtineant: perorat Richardus à S. Victore in Cant. cap. 4. Totum quantum ad nos officium Angelicum est, ut defendant nos à malo, & conservent in bono. Abbas Cellensis. lib. de mysti. exposit. tabern. Angelus te pramunit à fronte, & à tergo custodit, & nihil utrimque incustoditum relinquit. scribit S. Basilius hom. in Psalm. 33. Per hunc mundum caelestium virtutum quotidie multitudo discurret, quae nobis auxilii manus in certamine porrigit, neque enim versutia tam callidi tam exercitati hostis posset fragilitas resistere, nisi eum à tentationibus electorum virtus Angelica propulsaret. praedicat Petrus Damianus, lib. 8. ep. 17. Invocatà de super S. Spiritus gratià Conceptus audire libeat.*

CONCEPTUS I.

Confirmatio. S. Joannes Evangelista, Apocalypf. cap. 5. narrat: sibi Angelos Dei instar perspicacissimorum oculorum esse demonstratos: *Et vidi, & ecce in medio throni &c. Agnum stantem, tanquam occisum, habentem oculos septem, qui sunt septem Spiritus DEI, missi in omnem terram.* Ergo oculis comparantur S. Angeli? cur oculis? oculo Academicus inscripsit Lemmata: *Dux est, custosque corporis; item: Perdita invenit.* Oculis comparantur sancti Angeli; nempè uti oculi ducunt, & dirigunt corpus, ita S. Angeli dirigunt vias nostras, ne offendamus, impingamus, ne peccemus. Ita concludit S. Thomas part. 1. quæst. 113. art. 4. *Sicut hominibus per viam non tutam ambulanti bus saluberrimi ductores adjunguntur, ita & cuiusvis homini, quamdiu viator est, S. Angeli velut ductores fidelissimi sociantur, ut per eosdem, à latronum infernalium insidiis protegantur.* Testatur hoc ipsum Judith cap. 13. *Angelus Domini custodivit me, & hic euntem, & ibi commorantem, & inde huc revertentem, & non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari.* Tobias Junior felix suum

suum iter adscribit Angelo Duci: *Me duxit, & reduxit. c. 12.* Oculis Academicus & hoc Lemma adneſcit: *Perdita invenit:* nempe medio oculorum invenimus, quæ perdidimus: sic Angelis mediantibus auxiliantibus, per peccatum deperditam gratiam, iterum invenimus, recipimus: *Non dimittet cum peccaveris. Semper suadent bona, ad orandum provocant, excitant ad compunctionem, & fletum;* inquit S. Laurentius Justini. cap. 16. de vitâ solit. & iterum cap. 5. de vitâ monasticâ: *Si ignorant, docent nos, si cadunt, erigunt, si pusillanimes efficiuntur, sanctis exhortationibus roborant, & accendunt, & quâ parte humanâ curvatur iniquitas, eâ parte se opponunt casuris.*

CONCEPTUS II.

Citatus S. Joannes Evangelista, Angelum, qui sibi mira Apocalypſeos demonſtraverat, vidit: *Præcinctum ad mamillas.* Cur præcinctum videt? explico me moralitate: cogitat quis sedulo aliquam rem perficere, ad hunc finem præcingit se; sic videmus, quod laboriosi rustici ad opera sua, & labores, humeros præcingant, causa; ut expeditius operi, & labori suo incumbere possint; est quis itinerans, videmus, quod vestes præcingat, curtet, atrahat, ut aptius progredi, non tam ire, quàm currere valeat: opus Angelorum est, homines custodire, & tueri, ita Paulus ad Hebræ. cap. 1. *Omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi eorum, qui hereditatem capiunt salutis.* Accinctum ergo vidit Joannes Angelum, ad indicandum; quam in munere suo, nos custodire, nobis patrocinari, expediti, celeres, veloces sint S. Angeli, plus eos currere, quàm ire, magis volare, quàm ambulare in nostrum adjutorium: Expertus Daniel capite 9. *Cum adhuc loquerer, & orarem, & confiterer peccata mea &c. ecce vir Gabriel &c. citò volans, tetigit me.* Volasse Angelum ad Daniëlem, velocitatem, & promptitudinem affectûs denotat, ad quid ergo addit, *citò volans:* utique ut exprimeret, quàm zelosi, charitativi, erga nos sint Angeli Dei. Citò citissimè nobis succurrunt,

(N n) 3

currunt,

currunt, nos adjuvant. *Vix audierunt vocem divini praecepti, statim faciunt verbum ejus, ut quamvis divini verbi praeceptum antecedit, tamen tanta illorum in exequendo velocitas, & intensio est, ut nescias pene, quid prius est, voxne sermonum Dei, an illorum in exequendo velocitas.* ita de S. Angelis scribit S. Augustinus in Psalm. 102. *Ministrantium ordinibus injunctum est particulare hoc regimen univrsum, et quod perseverandum non tabescunt tadio, nec labore succumbunt.* perorat S. Laurentius Justinianus Serm. de S. Michaelis.

CONCEPTUS III.

Moyfes in descriptione mundi creationis, Angelos nominè lucis comprehendit: ut commentatur S. Augustinus: Psalmista etiam Regius Psalmo 103. Angelos, lucem, & ignem intitulat: *Qui facis Angelos tuos Spiritus, & ignem urentem:* cur sub nomine lucis, solis, ac ignis, Angelos Moyfes intelligit? Sol est celerrimus, ab oriente patet usque ad occidentem, luci solis Academicus inscripsit elogium: *Omni, in omnibus servit:* servit lux in legendo, in scribendo, in laborando, & ludendo; lucis nomine ergò comprehenduntur Angeli: *Omni, in omnibus servientes, patrocinantes quàm velocissimè, quàm zelosissimè;* servivit sic Angelus Isidoro Agricolaë in arando; ancillæ Sitæ nomine, in pane pinfendo; servivit Angelus Deodomodo, ad altare ministrando; Codrato, eum patris, ac nutricii instar, pascendo; Onuphrio, ad sex milliaria viam demonstrando; S. Joanni à Deo, ad incisionem venæ, pelvîm tenendo &c. Verissimè S. Bernardus in cap. 1. Cantic. *Anima nusquam est sine angelicâ custodia.* Et Anastasius Synaita habet lib. Exhameron: *Superna potestates valde,*

valde, & vehementer diligunt, ac protegunt humanum genus, & pro eo orant, ac intercedunt. Adest unicuique nostrum, etiam minimo, qui sunt in Ecclesiâ Dei, Angelus bonus, Angelus Domini, qui regat, qui moneat, qui gubernet. docet Origenes in Num. hom. 66.

CONCEPTUS IV.

Jacob Genes. 28. Angelos DEI vidit in scala ascendentes, & descendentes: *Viditque in somnis scalam, stantem super terram, & cacumen tangens cælum, Angelos quoque DEI ascendentes, & descendentes per eam.* Quæstio hic duplex oritur, prima, quid hic ascensus & descensus significat? Secunda, Angeli cœli cives cur prius de terrâ ascendere, quam descendere de cœlo, narrantur? ad primam quæstionem respondens, explico me moralitate: Est quis in officio præfecturæ, commissam sibi habens teneram juventutem, hic sedulus instructor, ac curator, indefinenter jam gradus ascendit, jam descendit, commissi sibi clientis, vigilem curam gerens. Nos mortales Angelorum curæ à Deo optimo commissi sumus: *Ecce ego mitto Angelum meum, qui præcedat te, & custodiat in viâ.* Exodi 23. Angeli ergo ut solliciti præfecti nostri, inquietè jam ascendunt, jam descendunt: *Vidit ascendentes & descendentes, nullum eorum stantem aut sedentem, sed semper vigilant in opere salutis nostræ. Ascendunt Angeli nostras orationes ad DEUM deferentes, quibus suas intermiscunt; descendunt cum diviniæ misericordiæ onus ad nos ditandas veniunt.* scribit S. Bernardus Serm. 19. in Cantica. Ad secundam quæstionem pariter respondeo, nempe cur Jacob Angelos prius de terrâ ascendentes, quam de cœlo descendentes dicat? Angeli sunt cœli cives, prius ergo descendere, quam ascendere videri debuissent, vidit prius Angelos ascendentes, quam descendentes, ad innuendum, Angelos tam zelosos, promptos, veloces esse in serviendo nobis,

bis, ut quasi amore nostri cœlestes deserant mansiones, nos adjuvantes, nobiscum plus & magis morari in exilio videntur, quàm in cœli deliciis, plus nostram salutem, quàm suam felicitatem, curantes, & æstimantes.

CONCEPTUS V.

Genesis 18. legitur, DEUM amandasse tres Angelos, ut ob nimia scelera Sodomam incinerarent, in itinere ad Abraham divertunt, & commissionem quam explendam habent, ad amissim Abrahamæ exponunt, ac narrant: *Nunquid celare patero Abraham, quæ gesturus sum? &c. clamor Sodomorum & Gomorraeorum multiplicatus est, & peccatum eorum aggravatum est nimis. &c.* Non legitur Angelos in commissione habuisse apud Abraham divertere, Abraham, quid facturi sint in Sodomis, enarrare. Cur ergo divertunt apud Abraham? cur seriem devastationis Sodomæ narrant? respondet Cajetanus: *Ut Abraham daretur occasio deprecandi.* Narrat ergo cladem Sodomæ imminentem, ut commiseratione motus, preces ad DEUM pro salute Sodomæ profundens, iratum numen placaret, sicque horribile ignis supplicium Sodomitæ effugerent, illæsi conservarentur. Quàm benè Abbas Cellensis: *Tantum quantum ad nos angelicum est officium, ut defendant nos à malo, & conservent in bono.* Patet ulterius ex ill. Genes. cap. 19.

CONCEPTUS VI.

Angeli hi Abrahamæ hospites gratiosi, licet aliàs velocissim Spiritus, tardè tamen, & circa vesperum primum Sodomam deveniunt. Audite textum: *Veneruntque duo Angeli Sodomam vespere, sedente Loth præ foribus civitatis.* Quæ causa, quod tam tardè veniant Sodomam? & dein cur tantum duo hic adsunt

sunt Angeli, cum tres apud Abraham divertentes, Sodomam versus abiverint? cur moras protraxerint Angeli, & tardè jam ad vesperam Sodomam devenerint, causam allegat Lyranus hic: *Tantum tardaverunt, ut viderent, si parceret terra, propter preces Abrahæ, quia erant Angeli boni expectantes.* Noverant Angeli justum esse Abraham, & justas preces apud DEUM maxime valere, propter unum justum precantem, urbi, & orbi DEUM parcere solere, cum ergò ad precandum pro Sodomitis jam jam Abrahamum commoverint, expectant usque in vesperam, num DEUS placatus Sodomitis parceret, & condonaret. Ad Abraham divertunt tres, in Sodomam tantum duo devenerunt, causa sit: Abrahæ veniunt elargiri gratias, & hic plures adsunt Angeli, Sodomitis veniunt ex justo DEI judicio infligere poenas, & hic pauciores comparent; ad gratias, ad dona elargienda, ad nos juvandos adveniunt Angeli copiosi, ac plurimi, ad puniendum hominem comparent pauci, ac tardantes; amant & satagunt, & properant prodesse; indolent, & cunctantur nocere, etiam ex justo DEI judicio.

CONCEPTUS VII.

Ob peccatum Davidis immisit DEUS pestilentiam in Regnum: Et mortui sunt ex populo à Dan usque Bersabee 70000 virorum. 2. Regum cap. 24. Rectè tunc David apparuit Angelus Domini, *juxta aream Areuna Jebusai.* Cur juxta aream Areuna? hunc locum determinaverat Deus, in quo altare nomini suo exstructo reconciliaretur; adest ergò ex tempore Angelus, quod verbis non licet, nutu, & signo demonstrat, locum inquam ac remedium, quo iratus Deus à sæviente justitiâ, ut desistat, placari possit; ita super citatum textum commentatur Sanctius: *Angelus cum haberet in ultrice dexterâ cruentum gladium, peccatorum incolumitati consuluit, & quâ ratione istum vel declinet, vel eludat, admonet.* Apud sæculum sæpè destinati ministri ad æquitatem tuendam, evadendi, reos edocent viam. Quod ergò faciunt tribunalia sordido cupidita-

Pars II.

(O O)

tis

tis studio, fecit Angelus laudabili salutis hominum desiderio. Dolebat Angelus hominum stragem, divinis sic obtemperabat iussis, penes & dolori suo providebat medelam; offerre consulit Domino sacrificium, quo sedaretur Numinis ira, & cessaret propitiato Numine plaga. Tantum amant, tantum zelant S. Angeli salutem hominum. Omnibus modis student ocios mederi, juvare, prodesse, ac patrocinari.

Epilogus.

Cum S. Bernardo Serm. in Psalmum 12. hortatos cupio:
Simus devoti, simus grati tantis custodibus, redamemus eis.
 Et iterum in Pl. qui habitat: *In quovis angulo, Angelo tuo reverentiam habe &c. quia adsunt, ut prosint.*
 Amen.

